

VERDRONKEN LAND

Rudy Morren

Verdronken land

Horizon

Voor Kasper, Simon, Leon, Yoko en Hannah

De ander niet kunnen liefhebben, dat is de hel.
– Fjodor Dostojevski, *De broers Karamazov*

Inhoud

Deel I	2016	Groen	II
Deel II	1996	Zwart	101
Deel III	1976	Rood	223
Deel IV	1956	Wit	329
Epiloog	2016		407

Deel I

2016
Groen

Mijn mama zegt dat alle leven uit het water komt.

Mijn mama liegt. Wat uit het water komt is dood.

Maartje staat in haar roze pyjama met haar neus tegen het slaapkamerraam aangedrukt en ziet bij het valse licht van de wassende maan dat het gesneeuwd heeft. Een dun laagje poedersneeuw bedekt de bevroren poldergrond en legt zo elke passage bloot. Niets of niemand kan nog ongemerkt over het imposante domein van de villa lopen. En wie hoopte op een anonieme nachtelijke doortocht, is eraan voor de moeite. Men hoeft geen gediplomeerd spoorzoeker te zijn om de fijne streepjes van een fazantenpoot te onderscheiden van de ovale afdruk van het hazenspoor. En tegen de voorgevel van het gebouw, onder haar raam, heeft een vos gelopen.

Daar, voorbij het hek onder een van die wilgen, woont een vossenfamilie. Ik zag ze in de lente voor het eerst: drie welpjes. Ik riep naar mijn mama dat ze snel moest komen en ze stond meteen hijgend en doodongerust in de kamer omdat ze dacht dat er iets ergs gebeurd was. We hebben samen naar de vosjes gekeken die de hele tijd met elkaar speelden. Ik mocht het niemand vertellen, zei mijn mama. Zeker opa niet. Vos en opa jagen op klein wild en opa houdt niet van concurrentie. Het moest ons geheim blijven, zei mijn mama. Als je er niks over zegt bescherm je de kleintjes, zei ze nog. Ik begrijp dat. Zwijgen is dikwijls beter dan spreken. Tegen mijn mama zeg ik ook niet alles. Ik heb haar nog nooit verteld dat ik slecht slaap en dat ik bijna elke nacht opsta om urenlang door het raam

naar buiten te kijken in de hoop dat ik iets levends uit het water zie komen. Dat is nog nooit gebeurd. Daarom weet ik dat mijn mama liegt.

Het enige wat ooit uit het water is gekomen, en dat was lang voor ik geboren werd, is Thomas. Die jongen was vermist. Die werd uit het water gehaald. Dood. Ik ben daar niet bang van. Dode dingen doen niks, behalve stinken.

Stemmen die van beneden komen, dringen door tot in haar kamer. Ze klinken alsof ze aan de ketting liggen. Ze willen brullen en schreeuwen, maar hoe ze ook trekken en schudden om vrij te komen, het roepen blijft gesmoord. Er schuilen harde woorden in het schorre gefluister, woorden die in principe niet voor een achtjarige bestemd zijn. Maartje laat ze vrijelijk binnenstromen, concentreert zich op hun betekenis en zet zich schrap voor wat zal volgen.

Ze duwt zich weg van het raam en op haar blote voetjes gaat ze naar het midden van de kamer. Ze moet paraat staan. Ze heeft maar één kans.

Haar kamer is groot. Te groot voor een meisje van acht.

Ondanks al het kleurige en opzichtige speelgoed en dito meubeltjes wordt de focus getrokken naar het midden van de kamer waar – op een statief – een geweer staat.

Dat is een Browning B15 kaliber .22. Het is het lievelingswapen van mijn opa. Ik heb er al dikwijls naar gekeken en één keer heb ik het mogen vasthouden toen opa de kolf insmeerde met een olie die lekker rook. Ik hing er met mijn neus zo dicht tegen dat hij het me even liet vasthouden en me waarschuwde dat ik het niet mocht laten vallen. Hij zei dat ik alvast moest wennen aan het idee dat we later samen op jacht zouden gaan. Naar Afrika. Jagen op groot wild is zijn diepste wens. Dat het wapen zwaar is, merkte ik toen ik het uit het rek nam en ermee naar mijn kamer ging. Ik was niet bang dat iemand dat zou zien. Opa was onverwachts vertrokken en dat betekent meestal dat hij niet snel thuiskomt en mama lag – zoals elke avond – uitgeteld op de bank. Het

sleuteltje van de wapenkast ligt in opa's bureau in een plastic doosje, dat weet ik. Daarna heb ik het houten laddertje met de drie treetjes uit de bibliotheek gehaald en het tegen de wapenkast in de rookkamer gezet. De rookkamer en de bibliotheek zijn twee plaatsen waar ik eigenlijk niet alleen mag komen, maar niemand heeft het gezien. Niemand die me tegenhield.

Boven op het hoogste treetje van het laddertje zag ik de vier geweren van opa, die netjes aan het wapenrek hingen. Kiezen was niet moeilijk. Ik wilde de Browning. Die vind ik het mooist. Op het grendelhuis staan twee platen met daarop een jachttafereel gegraveerd.

Maartje haakt het geweer van het statief. Met haar kleine meisjes-handen klikt ze de bascule open en kijkt of de geweerloop vrij en zuiver is. Uit een doosje vist ze twee hagelpatronen op die ze eerder ongemerkt uit de jachttas van haar opa heeft gestolen en laadt daarmee de Browning. Ze is bijna klaar.

De stemmen beneden klinken alsmaar luider en luider. Ze hebben de ketens van zich afgeschud en de verlossing is duidelijk te horen in het toegenomen volume. De heldere bariton die erbovenuit klinkt, is van haar opa. Die weet hoe hij zijn stem moet gebruiken. Hij kan uren en uren praten zonder dat hij moe wordt.

Dat is de superkracht van mijn opa, heeft hij me eens verteld. Uren en uren praten en iedereen blijft naar hem luisteren. Je moet van je kracht gebruikmaken, zegt opa altijd. Ik heb ook zo een superkracht: de vuurkracht van de Browning. Dat is waarschijnlijk niet wat mijn opa bedoelt met kracht. Maar ik ga er wel gebruik van maken. De andere stem is die van Cyriel. Dat is opa's beste vriend. Zijn stem klinkt altijd vreemd. Alsof hij tijdens het spreken zijn mond dichthoudt en zijn stem via zijn neus naar buiten komt. Gelukkig spreekt Cyriel weinig, want het klinkt altijd zo raar.

Haastige stappen komen de marmeren treden op gelopen. Maartje klikt het geweer vast op het statief en gaat in schietpositie staan.

‘Hendrik, alstublieft, doe het niet’, hoort ze Cyriel roepen. Het is smekend en dreigend tegelijk. Een gekke combinatie.

Maartje richt het geweer op haar slaapkamerdeur. Daarop is het silhouet van een man getekend.

Dat heb ik gedaan. En ik vind het goed gelukt. Ik mik op het hoofd, dan hoef ik niet meer te richten wanneer de deur opengaat. Alleen nog schieten. Vanaf deze afstand is elk schot dodelijk. En dood moet hij. Want doden doen niks meer, behalve stinken. Ik moet mijn adem inhouden net voor ik de trekker overhaal, maar nooit langer dan zes tellen, want dan raak ik weer uit balans. Dat heeft opa mij geleerd.

De voetstappen klinken nu echt dichtbij. Zes tellen de adem inhouden duurt langer dan ze dacht, en ze vreest dat ze het niet volhoudt. Maar dan vliegt met een energieke zwaai de deur open en zijn verbaasde blik is goud waard.

Het schot klinkt hard en krachtig door de protserig ingerichte meisjeskamer en elke verdere overweging van het kind, dat barrevoets en gekleed in haar roze pyjama met tijgerprintmotief achter de Browning .22 staat – haar rechterwijsvinger inmiddels ontspannen om de trekker –, wordt in de kiem gesmoord.

1

Om zijn tweeënzeventigste verjaardag te vieren heeft Hendrik De Vuyst het volledige loodsencomplex aan het water afgehuurd. Hij is niet zuinig geweest in zijn keuze voor de traiteur en de optredende artiesten, en heeft bijna iedereen uit zijn ruime vrienden- en kennissenkring uitgenodigd. Een plek zoeken waar het imposante feest kon plaatsvinden was geen probleem, want elke eigenaar wilde zijn pand ter beschikking van de senator stellen. Zelf gaf de politicus de voorkeur aan de loodsen en hij had een medewerkster met die kennis naar de eigenaar gestuurd.

Het complex dateert uit de negentiende eeuw en is grotendeels in zijn oorspronkelijke vorm bewaard gebleven. De recente renovatie heeft de grandeur nog versterkt en het geheel straalt traditie, degelijkheid en vertrouwen uit. Zaken waarvan De Vuyst wil dat zijn zakenpartners of potentiële kiezers die ook in hem zien.

Persoonlijk heeft Hendrik niet meteen de behoefte om deze dag te vieren, maar zijn politieke instinct zegt hem dat hij geen enkele gelegenheid voorbij mag laten gaan om zich publiekelijk te tonen. Het zou zijn carrière een boost geven, ook al ligt zijn politieke hoogtepunt enkele decennia achter hem. Hij heeft zich een tijd geleden voorgenomen nog even door te gaan en met de laarzen aan te sven. Daarvoor moet hij dus opnieuw verkozen worden. Er is nog voldoende tijd om campagne te voeren, maar hij wil zijn motor draaiende houden. Pas over twee jaar zijn er gemeenteraadsverkiezingen en een jaar later mag iedereen zijn kunstje federaal nog eens

overdoen. Hendrik wil – waarschijnlijk voor de laatste keer – alles uit de kast halen en rekt op een persoonlijke monsterscore voor zowel de senatorzetel, als het burgemeesterschap van zijn dorp, Oud en Nieuw Polder. Het is een relatief kleine gemeente – nauwelijks enkele duizenden inwoners groot –, waarvan hij al veertig jaar burgemeester is. Het is de plek vanwaaruit hij zijn zakenimperium beheerst en zijn politiek manoeuvreren stuurt.

‘Ze zullen me in een kist de senaat uit moeten dragen. Eerder zijn ze van mij niet verlost’, had hij tegen Cyriel gezegd toen die hem tijdens een etentje naar zijn plannen vroeg. Cyriel knikte bij het antwoord, maar reageerde er verder niet op. Hendrik had niet anders verwacht. Zwijgen is zijn kracht. Een geheim blijft bij Cyriel een geheim. Dat heeft hun gedeelde verleden al meermaals bewezen.

Veertig jaar geleden heeft het politieke beest Hendrik gebeten en het is niet van plan de greep te lossen. Zijn carrière heeft hem veel goeds gebracht. Van gewoon Kamerlid – eigenlijk een onopvallende backbencher die eerder weinig wist van politiek – via fractieleider tot minister. Hij heeft de partij van CVP zien veranderen in CD&V. Een naamswijziging waarmee hij het oneens was, en dat liet hij ook merken. Het heeft hem waarschijnlijk een tweede ministerspost gekost. Hendrik is het niet altijd eens met beslissingen die boven zijn hoofd worden genomen, maar hij leert snel. Als de stemming het vraagt is hij een notoire jaknikker, en wanneer hij een opportuniteit ziet verandert hij in een passionele nee-stemmer, zonder daarbij gestoord te worden door een opborrelend geweten of meewarig hoofdschuddende partijgenoten.

In afwachting van zijn entree op het feest brengt Hendrik zijn tijd door in een kantooruimte van het complex. Het kantoor ligt helemaal achteraan en doet dienst als administratief centrum. Hij verkeert in het gezelschap van de eigenaar, Louis Kempenaers, die zijn loods en gratis ter beschikking heeft gesteld.

De twee hebben nog zaken te bespreken en vinden dit het geschik-

te moment. Vrije tijd is in de zakenwereld een schaars en kostbaar goed, en blijkbaar zijn er weinigen die het zich kunnen veroorloven.

Ze hebben net hun deal met een stevig glas beklonken en Kempenaers onderhoudt Hendrik uitvoerig over een kleinood waar hij bijzonder trots op is: een zestiende-eeuws missaal. Een hebbing onder verzamelaars. Kempenaers heeft hiervoor diep in de portefeuille moeten tasten, maar het is het hem blijkbaar waard.

Het missaal laat Hendrik koud en toch glijdt zijn blik begerig over het kostbare kleurige papier. Cyriel, die geen moment van Hendriks zijde wijkt, zit op een stoel tegen een gesloten deur en lijkt ingedommeld te zijn.

‘Mijnheer De Vuyst, ik denk dat het zover is’, komt een medewerker melden.

‘Ik kom’, zegt Hendrik afgemeten, terwijl hij naar het openge-slagen missaal kijkt. Zijn ogen blijven aan een sierlijk ingekleurde letter o hangen en hij moet toegeven dat die hem toch fascineert. Hij buigt lichtjes voorover om de details van de tekening beter te kunnen bekijken en hanteert daarbij het vergrootglas dat Kempenaers, overdreven behulpzaam, zijn richting uit schuift.

‘Boeiend. Zelf heb ik me er nooit mee beziggehouden. Geen tijd voor gehad. Vertel me volgende keer de rest van het verhaal.’

‘Ik begrijp dat, Hendrik. Ieder zijn ding.’ Kempenaers wenst niet in te gaan op de verholde belediging. Hij zou de senator nog nodig kunnen hebben

Wanneer Hendrik zijn opwachting maakt, is het feest al even aan de gang. Een aantal charme- en andere zangers hebben hun optreden al beëindigd en doen zich rijkelijk tegoed aan de aangeboden lekkernijen.

‘Proficiat, mijnheer De Vuyst!’

‘Gefeliciteerd, senator.’

‘Dank je wel. Dank je.’

‘We moeten dringend nog eens afspreken. Ik heb nieuwe...’

Hij schudt handen, knikt minzaam, geeft en krijgt schouderklopjes, neemt felicitaties in ontvangst en spreekt hier en daar een dankwoord uit. Hij vordert slechts langzaam door de opdringerige massa. Allemaal willen ze hem het eerst feliciteren in de hoop ook als eerste in aanmerking te komen bij het verkrijgen van een gunst.

Vijftienhonderd gasten zijn er uitgenodigd. Meer mag niet vanwege de brandveiligheid en hoezeer Hendrik ook geprobeerd heeft de brandweercommandant tot een uitzondering te bewegen, de man hield voet bij stuk. Hendrik liet zijn ongenoegen hierover niet blijken en nodigde de commandant uit op het feest. Die bedankte er vriendelijk voor. Toevallig had hij vanavond iets anders gepland en afzeggen was onmogelijk. Hendrik slikte zijn nederlaag met enige weerstand door en stapte als verliezer uit de arena. De rekening zal later vereffend worden. Hendrik De Vuyst laat zich niet ongestraft beledigen.

De akoestiek in de loods is verschrikkelijk. Het stoort Hendrik niet. Hij is het lawaai en de drukte gewoon. Honderden keren heeft hij gedurende zijn veertigjarige carrière op dit soort evenementen het woord gevoerd. Met of zonder microfoon.

Hij staat in het midden van een groepje van zeven man. Mannen. Geen vrouwen. Voor de politicus geldt nog steeds het old boys network en niemand van zijn partijgenoten die hem erop aanspreekt. De oude krokodillen zwemmen in hetzelfde water en met de jongere generatie heeft hij te weinig aansluiting.

Twee havenbaronnen, een grootindustrieel, een burgemeester van een poldergemeente, Kempnaers en Cyriel staan in een kleine cirkel rond Hendrik, die het woord voert.

‘Natuurlijk zal Doel verdwijnen. Dat is een evidentie. Negentig procent is al verdwenen. We kunnen niet blijven zeuren over die resterende tien procent. Op een gegeven moment moeten de zaken vooruitgaan.’

Hendrik weet wat hij hoort te zeggen in dit gezelschap, al verwacht hij tegenspraak van de burgemeester van het polderdorp. Hij

hoopt op een gevatte repliek om het gesprek aan te zwengelen. Van enige controverse is Hendrik nooit vies geweest. Maar de man zegt niets. Hij knikt instemmend. Hendrik haat jaknikkers, hij haatte zichzelf wanneer hij het deed.

‘En over Ouden Doel en Rapenburg hoeven we het niet eens te hebben. Die twee gehuchten zijn al dood. Al weten de inwoners het zelf nog niet.’

Hendrik heft zijn glas als toost op de twee net doodverklearde gehuchten.

Het gezelschap lacht luid en lelijk, met uitzondering van de burgemeester. Hendrik draait zich naar de man.

‘Wat denk jij? De twee gehuchten zijn van jou. Leeft daar nog iets?’

‘Bij elkaar zouden daar achttien gezinnen verdwijnen’, antwoordt de aangesprokene krachtig.

‘Precies wat ik zei: ze zijn dood maar weten het niet.’

Het lachen zwelt opnieuw aan. Hendrik heeft ze allemaal op de hand.

‘Zestigduizend jobs! Zoveel man kan er aan het werk wanneer we daar beginnen. Zestigduizend! Dat zijn er vijftigduizend meer dan jouw gemeente inwoners telt.’

Hendrik kent de cijfers uit het hoofd. Jarenlang is hij met het dossier bezig. Het nieuwe dok moet er komen. Daarom stelt hij zich weer verkiesbaar. Het wordt zijn realisatie, of die van niemand. Het ‘Hendrik De Vuystdok’. Hij durft het zelfs niet te dromen: zijn naam voor altijd in beton gegoten. Hij is er te oud voor, anders zou een spontane zaadlozing volgen.

‘Mensen zijn geen cijfers.’

Hendrik reageert verrast en blij. Hij ruikt bloed en vliegt de man meteen naar de strot.

‘Wat bedoel je daarmee?’ zegt hij te heftig. Zijn drang om de burgemeester verbaal af te maken speelt op. Hendrik verplicht zichzelf rustig te blijven.

‘Mijn moeder woont daar. Zij is een van die achttien gezinnen en ze is niet dood. Ik heb haar zondag nog bezocht.’

Hendrik laat de man los. Als het persoonlijke de kop opsteekt zijn cijfers niet langer relevant. Eén is dan meer dan zestigduizend. Waarom hoort hij nu pas dat die moeder een van de blijvers van dat kutgehucht is?

‘Ik ken de precieze omstandigheden niet, maar ze kan altijd in een home terecht. Daar kan ik persoonlijk voor...’

“Ik maak me kapot”.

‘Excuseer?’

“Zet me in een home en ik maak me kapot”, zei ze toen ik het haar voorstelde. Ik twijfel er niet aan dat ze het ook zou doen. Als het dok gegraven wordt, wordt ook haar graf gegraven.’

Hij drinkt zijn glas in één teug leeg en zet het op het dienblad van een passerende kelner.

‘Ik ben weg. Ik wil het feest niet langer ontsieren.’ Hij knikt kort naar het verbijsterd kijkende gezelschap, draait zich om en verdwijnt een seconde later in de feestvierende massa.

De muziek staat erg hard, maar de stilte in het selecte groepje is oorverdovend. De wegtikkende seconden duren eindeloos. Het zou het sluitende bewijsstuk kunnen zijn van een wetenschappelijke studie over tijd en de persoonlijke beleving ervan.

Hendrik verbreekt de stilte en het onbehagen.

‘Vooruitgang is niet tegen te houden. Alles gaat vooruit. Behalve mijn gezondheid, die gaat achteruit.’ Hij lacht om zich een houding te geven. De anderen volgen meteen om niet te laten merken hoezeer de grond onder hun voeten weggeslagen is.

Iemand heeft een polonaise ingezet en de sliert wriemelt tussen de gasten door. De menselijke slang passeert Hendrik, die zich makkelijk laat verleiden om twintig meter mee te hossen en zich daarna galant uit de omklemming weet los te maken. Zijn plicht als gastheer is volbracht. Iedereen heeft gezien dat de senator nog steeds een man

van het volk is. Puffend stapt hij op een groepje partijgenoten af, die hem breed lachend en met open armen ontvangen.

‘Hendrik, ben jij daar niet te oud voor geworden?’

De opmerking komt van een volksvertegenwoordiger van een godvergeten gat. Hendrik beseft dat hij moet uitkijken. De man is nog geen veertig en is graag gezien in de partij. Die leeftijd ligt goed om promotie te maken. Als je eenmaal de veertig voorbij bent en niet gearriveerd bent, kun je het vergeten.

‘Klopt. Als ik jouw leeftijd had... Maar ik zie dat jij liever aan de kant staat.’

‘Je moet je plaats kennen, Hendrik, en plaatsmaken voor een ander, om dan op het gepaste moment terug te komen en toe te slaan. En... geen compassie tonen.’

Hendrik proeft de vijandigheid. De repliek is stevig gekruid. Maar Hendrik kiest zijn gevechten en met deze jonge stier gaat hij niet in de arena. De kans om gespiest te worden is niet nihil en hij is zijn leven nog niet beu.

De polonaise loopt ten einde en de eerste tonen van een slow worden ingezet. De jonge volksvertegenwoordiger klopt Hendrik op de schouder en wenst hem proficiat.

Hendrik knikt zurig. Je mag de felicitaties in je hol steken, denkt hij terwijl de parlementariër de hand van zijn medewerkster grijpt, die naast hem staat.

‘Zullen we?’

De jonge vrouw knikt verrast en schuifelt mee de dansvloer op.

‘Niks tegen mijn vrouw zeggen.’ Hij knipoogt naar zijn partijgenoten voor hij opgeslorpt wordt door de dansende koppels.

‘Wat een arrogant stuk jan-van-mijn-kloten!’

Het lucht Hendrik op. Het voelt als een lang bewaard geheim dat eindelijk bevrijdend over de tong gaat. In de kring van gelijkgestemden waarin hij zich bevindt, zijn al meerdere geheimen gedeeld en – wanneer het toevallig beter uitkwam – geschonden. De oude krokodillen hebben elkaar in de smerige poel teruggevonden. Drek

en stront drijven er tot net onder de neusopening vrijelijk rond, maar ieder voelt er zich goed en zwemt rustig verder.

‘Op zijn leeftijd was jij minstens een even grote klootzak.’

‘En arroganter.’

‘Maar ik was wel slimmer.’

‘Was dat maar zo. Dan was ons een hoop last bespaard gebleven.’

Die laatste opmerking komt van de ‘Kingmaker’, Gaston Vervliet. Hij is de oudste gewezen voorzitter van de partij, maar geldt nog steeds als een van de invloedrijkste politici van het land. Zijn pou-lains schoppen het steevast tot voorzitter of premier.

Voor Hendrik was destijds het pad naar het premierschap ge-effend, maar Vervliet saboteerde dat traject toen hij merkte dat er op Hendrik niet te rekenen viel.

Zijn telefoon rinkelt in zijn jaszak. Hendrik kijkt op het display.

‘Emily’. Hij heeft de voorbije minuten zeven oproepen van haar gemist.

‘Neem op. Iemand wil je proficiat wensen.’

Vervliet klinkt gebiedend. Zoals altijd.

Hendrik manoeuvreert naar een rustiger hoek van de loods en houdt het toestel aan zijn oor.

‘En?’ vraagt hij zo neutraal mogelijk om zijn opkomende ergernis te verbergen. Het stoort hem dat zijn stiefdochter belt. Eerder die avond hadden ze een fikse ruzie toen hij haar vroeg alsnog mee naar het feest te gaan. De verwijten die daarop volgden had hij verwacht, maar de woede die in haar uithalen schuilging was ook voor hem ongekend. Het gaat al een tijd erg moeilijk tussen beiden. Hendrik werkt aan een oplossing.

‘Maartje... ze is verdwenen’, klinkt het paniekerig aan de andere kant van de lijn.

‘Hoe bedoel je, verdwenen?’ Hendrik ziet geen reden om zich ongerust te maken. Zijn stiefdochter ademt zwaar en haar spraak is moeilijk. Meer heeft hij niet nodig om te concluderen dat ze dronken

is. Alweer. Op die manier reikt ze ongewild een oplossing aan voor het probleem. Een langdurige opname in de ontwenningskliniek zou de lont uit het kruitvat halen en Hendrik de mogelijkheid bieden om een definitieve oplossing te vinden.

‘Ze is weg! De deur stond open.’

‘Heb je goed gekeken? Is ze niet gewoon in haar kamer?’

Hendrik blijft erg rustig. Het is niet de eerste keer dat Emily uit een dronken bui wakker schiet en vaststelt dat haar dochter weg is. Na een hysterische zoektocht vindt ze haar dan terug, meestal gewoon in haar kamer, waar het kind met de poppen speelt of een tekening maakt. Het zal nu niet anders zijn, denkt Hendrik.

‘Natuurlijk heb ik goed gekeken. Ze is weg, zeg ik je.’

‘Kijk anders nog even...’

‘Godverdomme, geloof me nu toch gewoon. ZE IS NIET IN HET HUIS! Het hek staat open.’

Dat is voor Hendrik een alarmsignaal. Het hek, dat het gigantische domein afsluit om pottenkijkers op veilige afstand te houden, is altijd dicht. Nu is het een kwestie van snel handelen om erger te voorkomen.

‘Wat heb je...? Wie weet hier nog meer van?’

‘Hoe bedoel je?’

‘Heb je de politie gebeld?’

‘Euh... nee... ik dacht... dat ik eerst... dat jij haar misschien... ik zal bellen.’

‘Nee, niet doen.’ Het klinkt harder dan bedoeld en Hendrik herpakt zich meteen.

‘Ik zal ze bellen. Laat mij maar.’

‘En wat kan ik...? Ik ga haar zoeken.’

‘Emily, doe het niet.’

‘Waarom niet? Ik kan mijn dochter toch wel...’

‘Maartje komt misschien zelf terug. Dan moet ze iemand thuis treffen. Daarom.’

Hendrik hangt op. Wat hij zei was maar de halve waarheid. Hij

wil niet dat Emily in haar toestand Maartje gaat zoeken. Dat zou dramatisch kunnen aflopen. Voor beiden.

‘En?’

Cyriel is ongemerkt dichterbij gekomen. Hij zag aan het veranderde gedrag van zijn vriend dat er iets goed fout zit.

‘Maartje is weg.’

Hendrik pareert voordat Cyriel wat kan zeggen.

‘Het is echt deze keer. Het hek staat open.’

Alsof het zo afgesproken is, kijken ze beiden naar de ingang. Iedereen staat er dicht tegen elkaar aangedrukt en het ziet er niet naar uit dat men de gefêteerde snel doorgang zal verlenen.

‘Kom’, zegt Cyriel en hij baant zich een weg naar achteren.

‘Maar...?’ Hendrik is niet gerust op het verrassende manoeuvre.

‘Vertrouw me’, roept Cyriel en hij duwt enkele gasten bruusk opzij.

Aan die kant is het merkkelijk minder druk en zonder enig noemenswaardig oponthoud staan ze even later in het kantoor. Cyriel trekt de stoel voor de deur weg en ondanks enige weerstand van de roestige scharnieren gaat ze vrij snel open.

‘Ik dacht het. De achteruitgang. Dat scheelt.’

De kouwelijke decemberlucht stroomt het kantoor binnen. Op het bureau ligt het opengeslagen missaal. Door de plotse windstoot ritselen de bladen en trekken zo Hendriks aandacht. Zonder ook maar enige overweging scheurt hij in het voorbijgaan het blad met de sierlijk ingekleurde letter o uit het boek en propt het in zijn jaszak.

Daarna haast hij zich achter Cyriel aan, die zo snel zijn oude benen hem kunnen dragen naar de auto rent.

Vijfendertig minuten, geeft de gps aan. Dat is de afstand in tijd tussen de loods en Hendriks villa in Oud Polder. Hij krijgt hartkloppingen bij het idee dat Maartje – nauwelijks gekleed bij deze nachtelijke vrieskou – ergens in de polders ronddoelt.

‘Ik moet de politie bellen’, klinkt het plots.

Hendrik zit, tegen zijn gewoonte in, vooraan naast Cyriel. De voorbije minuten heeft hij in stilte alle mogelijke opties overwogen. Hij heeft er zelfs even aan gedacht om de zoektocht samen met Cyriel aan te vatten. Maar zodra ze de dokken en de verlichte ringweg achter zich lieten, was hij snel tot een ander besluit gekomen. De nacht is zwart en er zit sneeuw in de lucht. Het zal in de polders pikdonker en ijskoud zijn. Elke minuut telt.

‘Waarom is dat nog niet gebeurd?’

‘Ik dacht dat ik het zelf kon oplossen.’

Hendrik beseft dat hij de situatie fout heeft ingeschat. Hij drukt een nummer in en houdt het toestel aan zijn oor. De rest van de rit zal hij telefonerend doorbrengen, zaken regelen in de hoop zijn fout goed te maken en zijn enige kleinkind ongeschonden en zo snel mogelijk veilig thuis te krijgen.

2

De reiskoffer ligt opengeritst op het opgemaakte bed. Hij heeft het formaat van handbagage, relatief klein dus, maar het lijkt Robbe perfect voor de weinige spullen die hij wil meenemen. Een paar hemden, een broek, wat ondergoed en een extra paar schoenen. Meer denkt hij niet nodig te hebben. Hij legt de schoenen boven op de toilettas en ritst de koffer dicht. Hij zou twee keer zoveel kunnen meenemen en nog zou de koffer makkelijk sluiten.

Robbe opent de koffer opnieuw en kijkt naar het schamele hoopje kleren. Hij kan niet besluiten of hij nog wat zal meenemen. Meestal is het zijn vrouw Inge die de koffers pakt wanneer ze op reis gaan. Nu kan hij het haar moeilijk vragen. Hij sluit de koffer en zet hem op de houten vloer van de slaapkamer.

Robbe zit op het bed en laat zijn blik glijden over de foto's aan de muur. De kinderen waren acht en zes. Niek en Laura. Het is een foto-reeksje van drie. De eerste is onscherp, maar dat stoort niet. Daardoor neem je de tijd, ga je langer kijken en zie je uiteindelijk meer.

Ze waren met vakantie aan de Noord-Franse kust. Het was hoogzomer en het miezerde voortdurend. Ze zouden zuidelijker kunnen gaan, maar Robbe weigerde. Hij hield niet van Frankrijk en al helemaal niet van de zon, zei hij. Het noorden van Frankrijk was de enige toegeving die de volwassen puber aan vrouw en kinderen wenste te doen. Dat hij niet te ver weg wilde omdat hij zich beschikbaar wenste te houden voor een stagiaire op het hoofdkantoor, heeft hij vrouw noch kinderen ooit verteld.

Die verregende vakantie van acht jaar geleden was de voorbode van een huwelijk dat zou stranden. Sommige zaken vragen tijd om te rijpen. Andere rijpen te snel en zijn nog sneller rot.

De hysterische geluiden van een tv-programma dringen door in de slaapkamer. Inge en de kinderen kijken tv in de woonkamer en geven luidkeels commentaar op de show. Hij kent het ritueel. Hij zou bij hen moeten zitten. Twee keer heeft zijn dochter al geroepen met de vraag waar hij bleef. Eén keer heeft hij geantwoord. Fors. Ze zal geen derde keer meer roepen.

Robbe heeft zijn best gedaan om zijn vertrek voor te bereiden. Hij heeft het geprobeerd, meer dan eens, het allesverklarende gesprek tussen man en vrouw. Maar telkens wanneer Inge naar de kern ging, haakte hij af. Hij is bang om in zijn diepste zelf te graven. De kans dat daar niets op te diepen valt, is reëel.

‘What you see is what you get’, zei hij eens tijdens de zoveelste poging, zich niet bewust van de harde waarheid die achter die woorden schuilging. Zij is op zoek naar meer. Hij is bang voor de diepgang. Tegengestelde belangen en slechte communicatie werden een sluimerend conflict. Uiteindelijk een crisis.

Het feit dat hij vreemdgaat is natuurlijk een probleem, maar dat durft hij in de gesprekken niet te zeggen. Op de vraag of dat met diepgang te maken heeft of met een meelijwekkende oppervlakkigheid, heeft Robbe geen antwoord. Maar hij vreest het tweede.

Hij heeft tijd nodig om alles in het juiste perspectief te plaatsen. En daarna misschien... als het nog mag, van haar, komt hij terug.

Robbe staat – koffer in de hand – klaar om te vertrekken wanneer zijn gsm rinkelt. Een vlugge blik op het display leert dat het zijn chef is. Meteen zit Robbe in een alarmfase. Schellens zou hem op een vrijdagavond nooit bellen voor onbelangrijke zaken.

‘Chef?’

‘Mijn excuses. Het is ook voor mij weekend, maar ik verwacht je over twintig minuten in mijn kantoor. Uitleg volgt hier.’

Hoofdcommissaris Wim Schellens is geen man van veel woorden.

Dat is hij ook nooit geweest, maar zo beknopt heeft hij het nog nooit gehouden. De man staat onder druk, dat is Robbe wel duidelijk.

Hij schuift de reiskoffer aan zijn kant onder het bed. Het geplande vertrek is voor later.

‘Klootzak!’

Robbe slaat met zijn rechtervuist hard op het stuur en raakt ongewild de claxon, die luid toeterend reageert. Geschrokken van het vreselijke geluid bedaat hij en past zijn asociale snelheid en agressieve rijgedrag aan tot dat van een toegestane limiet en een aanvaardbare rijstijl. Hij had zichzelf opgefokt door het gesprek op te halen dat hij nauwelijks een kwartier geleden met de hoofdcommissaris had.

Die had hem erg vriendelijk ontvangen en hem koffie aangeboden, hoewel de wijzers van de klok tegen middernacht aan schuurden. Robbe sloeg het aanbod af. Koffie zou hem gegarandeerd een slapeloze nacht bezorgen en hij wilde geen uren wakker liggen naast een vrouw van wie hij op het punt stond weg te lopen. Hij was moegestreden.

Schellens drong aan. Hij leek Robbes gedachten te lezen.

‘Neem, je gaat je bed vannacht niet meer zien.’

En hij kreeg de briefing over het vermiste meisje. Een kind van acht. Verdwenen omstreeks 22.00 uur. In de polders aan de grens met Nederland.

Robbe begreep niet waarom zijn chef hem opriep. Dit was duidelijk een zaak voor de Cel Vermiste Personen en Childfocus. Bovendien wilde hij het dossier van de koevoetmoord, een zaak die op het punt van doorbraak stond, netjes afronden. Dit kon hij er echt niet meer bij nemen. Schellens liet hem uitrazen, hij begreep zijn frustratie maar al te goed. Hij had net zelf zijn overste aan de lijn gehad en die dulde in zijn verzoek ook geen enkele tegenspraak.

Na het razen nam hij een slok van de koffie en slikte die met zichtbare moeite door. Hiervan zou hij een thermos kunnen leegdrinken en nog slapen als een marmot.

‘Het is niet anders’, zei Schellens, en Robbe wist even niet of het over de vermissing of de koffie ging.

‘Hij wilde jou op de zaak en niemand anders.’

‘Wie?’

‘De opa van het meisje.’

Robbe keek op. De ervaring had hem geleerd dat na een raadselachtige bekentenis de paukenslag volgt.

‘Hendrik De Vuyst.’

Het was meer dan een paukenslag. Een voltallig symfonisch orkest speelde het slotakkoord luidruchtig in zijn oren.

De naam Hendrik De Vuyst zat gedurende decennia verborgen in de donkere krochten van zijn geheugen en slechts heel zelden dacht hij aan de politicus en zijn praktijken terug. Het was iemand die je beter kon mijden.

Nu pas drong het tot Robbe door dat hij het verzoek niet kon weigeren.

‘Enig idee waarom hij naar jou...?’

‘Het is niet anders.’ Robbe probeerde een halve glimlach. Hij had zich bij het onvermijdelijke van de situatie neergelegd en zijn lot aanvaard.

‘De Nederlandse politie zal je ginder verder brieven.’

‘Omdat...?’

‘De verdwijning ligt op de grens. Alle hulp is welkom.’

Robbe knikte. ‘Vraag of Monique Vissers bij het team kan.’

Schellens greep al naar zijn telefoon. ‘Waarom wil je haar erbij hebben?’

‘Ik ken haar van vroeger. Goeie kracht.’

Uit het hoofd tikte de hoofdcommissaris een nummer in. Robbe stond al bij de deur en achtte het moment rijp om zijn verzoek te lanceren.

‘Chef, ik blijf in Oud Polder logeren.’

Schellens verbrak de verbinding die net tot stand was gekomen.

‘Het is nauwelijks een uur rijden.’

‘Dat is twee uur per dag dat ik niet met het onderzoek bezig ben.’

Schellens schudde het hoofd. Hij wilde een toegeving doen, maar moest rekening houden met de boekhouding. Alles en iedereen wordt gecontroleerd. Schellens wil geen enkel risico lopen.

‘En waar moet ik dat onderbrengen? Onder frivoliteiten?’

‘De Vuyst betaalt. Die is rijk genoeg.’

Schellens leunde achteruit in zijn bureaustoel en keek de commissaris voor enige ogenblikken recht in de ogen. Hij kende Robbe Mortier al enkele jaren, vond niet dat hij zijn beste kracht was, maar waardeerde hem. Hij wist ook wat hem dwarszat, dat hij weg wilde. Roddels over affaires echoën voortdurend tegen de kale muren van het commissariaat. Hij kende Inge, Niek en Laura. Hij vond het een fijn gezinnetje en hij wilde dat Robbe ervoor ging. De wereld is er al slecht genoeg aan toe.

‘Robbe...’

De toon van zijn chef klonk bijna een octaaf lager. Robbe was op zijn hoede. Het was de toon van de ongevraagde persoonlijke ontboezemingen. Daar paste hij gewoontegetrouw voor.

‘Spreek met Inge in plaats van weg te lopen.’

Als antwoord volgde er de harde droge klap met een deur. Robbe was al onderweg naar Oud Polder.

Het verleden klopte met gebalde vuist op de deur en wilde zonder pardon binnengelaten worden.

‘Klootzak.’

Robbe vervloekt de dag dat hij Hendrik De Vuyst ontmoette.

Het is even over enen wanneer Robbe het grensgebied bereikt. Hij checkt op het dashboard de buitentemperatuur en stelt vast dat die

flirt met het vriespunt. Het beeld dat het kind – in niet meer gekleed dan haar pyjama – in de polders doolt, verjaagt hij snel voor dat van het meisje dat veilig in haar warme bedje ligt. Hij zal het de opgeluchte ouders niet kwalijk nemen als ze het in al hun vreugde om haar onverwachte terugkeer vergeten zijn de politie op de hoogte te brengen en hij onverhoopt terug naar de stad mag rijden.

Robbe dacht het oude polderdorp in volslagen duisternis aan te treffen, maar hoe meer hij het gebied nadert, hoe feller de nachtelijke hemel wordt opgelicht door kunstlicht. Wat verder langs de smalle geasfalteerde weg ziet hij hoe enkele krachtige spots een immense bouwwerf verlichten en vrachtwagens – leeg of volgeladen met steenpuin en poldergrond – af en aan rijden. Robbe heeft er geen idee van welke werken er zo dringend moeten worden uitgevoerd.

Gefascineerd door de magnetische aantrekkingskracht van het kunstlicht is Robbe even afgeleid en kan de chauffeur van de tientonner maar net een aanrijding vermijden. Hevig claxonnerend rijdt hij rakelings een geschrokken Robbe voorbij, die in plaats van schuld bewust het hoofd te buigen en zijn excuses aan te bieden op zijn beurt tierend en vloekend tekeergaat en de chauffeur met opgestoken middelvinger nazwaait. De adrenaline die na de shock vrijkwam, is de hoofdschuldige voor de verbale en de gesticuleerde obsceniteiten, de getroebleerde relatie met zijn vrouw zorgt voor de rest.

Pas wanneer hij wat verder bij een T-splitsing komt en aan de kant van de weg een vijftig centimeter hoog ijzeren kruis passeert, heeft hij zijn ademhaling en fatsoen weer onder controle. Het kruis oogt roestig en de plek eromheen is verwaarloosd.

‘Dag pa. Je hebt de groeten van ma’, zegt hij voor zich uit en schenkt verder geen aandacht aan de rilling die van nek tot heiligbeen over zijn rug loopt. Negeren is ook een manier van verwerken, maar of het helpt moet nog blijken.

Bij het naderen van het dorp stelt Robbe vast dat zijn Nederlandse collega’s al ter plaatse zijn. De blauwe zwaailichten die de duisternis knipperend oplichten, verraden hun aanwezigheid. Voor zover hij

het zich kan herinneren is er nog steeds geen lokale politiepost en zijn de Nederlanders bij een oproep aan de grens er altijd als eerste bij. Samenwerking wordt hier nooit ter discussie gesteld. Dat is een gegeven. Net zoals de continu uitbreidende invloedssfeer van de senator en burgemeester van het dorp: Hendrik De Vuyst.

In Oud Polder heerst er een bedrijvigheid waarbij de drukte van de werf in het niets verdwijnt. Op het kleine dorpsplein staan de auto's bumper aan bumper geparkeerd en luid toeterend proberen minder fortuinlijke chauffeurs zich op krappe plekjes te manoeuvreren om na enkele mislukte pogingen hun auto wat verderop aan de kant van de weg te gooien en zich dan nukkig met het hoofd tussen de schouders en met versnelde pas naar een afgesproken plek te haasten. Een groepje mensen, goed ingeduffeld tegen de binnensluipende kou, houdt zich stampvoetend warm, elk met een zaklantaarn in de hand.

Het daagt Robbe dat de verdwijning bekend is geraakt en dat de plaatselijke bevolking klaarstaat om de zoektocht op te starten. Met deze bereidwillige groep heeft het kind een extra kans.

Robbes bestemming ligt niet in het dorp maar drie kilometer verderop, aan het eind van de polderweg, die zich in één recht stuk tot de villa uitstrekt. Hij trapt de auto op de staart.

Het domein van De Vuyst baadt in het licht, zodat het wel een heldere, warme zomerdag lijkt, eerder dan een pikdonkere, ijzige decembernacht. Het zou Robbe niet verbazen als het meisje plots met plastic opblaasend onder de arm uit het zwembad zou komen, ware het niet dat de pool voor de winterse vrieskoude volledig afgedekt is.

Nadat hij zijn auto achter een politiewagen heeft geparkeerd, komt een vrouwelijke agent Robbe met uitgestoken hand tegemoet.

‘Commissaris Robbe Mortier?’ klinkt het tot zijn verbazing opgewekt.

‘Mortier. Het is Mortier. Zoals je het schrijft: m, o, r, t, i, e, r’, mompelt Robbe nukkig.

Ze had zijn naam op Franse wijze uitgesproken. Dat overkwam hem wel vaker met Nederlanders. Alleen maar met Nederlanders. Alsof ze het zo hadden afgesproken: Vlamingen hebben Frans klinkende familienamen. ‘Mortier’ klinkt dan als mortel of gips, en dan kiest Robbe er liever voor om een mortier te zijn, een draagbaar kanon dat makkelijk inzetbaar is en ongemeen veel schade kan aanrichten. Eigenlijk een beetje een laf wapen, beseft hij maar al te goed.

‘Excuus. Mortier. Ester Leeuwen. Er is me gevraagd om je bij te staan.’

Hij voelt hoe de uitdrukking op zijn gezicht er een van teleurstelling wordt. Voor hij die kan herstellen merkt Ester het en trekt haar conclusie.

‘Monique Visser is al even niet meer in dienst.’

‘Hoe...?’

‘Jullie hebben nog samengewerkt?’

‘Jaren geleden.’

‘Na die zaak is Monique op wereldreis vertrokken. Ze wilde ontgiffen van justitie en de hele zoi, zei ze. Als ik goed geïnformeerd ben, is ze in India blijven hangen.’

‘India?’

‘Ja, ze woont daar.’

Twee tellen lang laat Robbe de info tot zich doordringen en ziet hij een leven passeren. Zijn leven.

‘We maken allemaal weleens verkeerde keuzes’, zegt hij ten slotte en balt een vuist in zijn jaszak.

‘Daar zal Monique zelf over oordelen’, klinkt het enigszins scherp van Ester.

‘Wie zegt dat ik het over Monique heb?’

Robbe steekt zijn handen dieper in zijn zakken als bescherming tegen een koude windstoot. De villa staat verderop en lijkt hem – na al die tijd – uitnodigend op te wachten.

‘Neem jij de leiding over de zoektocht? Ik heb hier nog wat vragen te stellen.’

Met een vriendelijke hoofdknik vervolgt Robbe zijn weg. Hij beseft dat hij de ontmoeting met zijn Nederlandse collega gepaster zal moeten overdoen. Het is altijd al zijn zwakke punt geweest, dit soort van onverwachte ontmoetingen. Met vrouwen loopt het dan weleens fout.

Hendrik De Vuyst staat over de zware eikenhouten tafel gebogen en wijst met zijn beringde vinger een punt aan op de topografische kaart die voor hem ligt. Vier man flankeren de senator. Heren van dezelfde leeftijd. Jagers, zou later blijken. Ze zoeken naar plaatsen waar het meisje zou kunnen schuilen. De Vuyst regisseert en dirigeert, en doet dat met een ogenschijnlijke natuurlijkheid die ontzag afdwingt. Leidinggeven is ademen voor de senator.

Hij rondt zijn directieven af en er wordt instemmend geknikt. Het gezelschap beweegt zich naar de deur.

‘Commissaris! Eindelijk.’

Robbe was in de deuropening van de rookkamer blijven staan toen hij De Vuyst voor het eerst in twintig jaar zag. Veel tijd om daarbij stil te staan werd hem niet gegund.

‘Goed dat je kon komen’, vult De Vuyst zijn verwelkoming aan. Aan het feit dat Robbe geen keuze was gelaten, gaat hij gemakshalve voorbij.

Met gespreide armen stapt de senator op de commissaris af alsof het een oude vriend betreft die hij opnieuw ontmoet. De begroeting die daarop volgt is kort en koud. De tijd dat de omhelzing duurt, houdt Robbe de adem in. Zo lijkt het voor hem minder intiem.

‘De zoekactie is opgestart. De groepen zijn ingedeeld. Ik blijf hier om te coördineren’, opent De Vuyst opnieuw het gesprek.

‘Prima. En wat kan ik dan nog betekenen?’

‘Jij komt nog aan de beurt. Maak je daarover geen zorgen.’

Robbe voelt zijn maag omdraaien en kan slechts met enige moeite een oprisping tegenhouden. De man heeft hem nog steeds in de tang.

‘Is het meisje...’

‘Maartje. Ze heet Maartje.’

‘Is ze weggelopen?’

‘Natuurlijk. Wat anders?’

‘Ontvoerd?’

‘Waarom zou iemand dat doen?’

‘Geld. Om je onder druk te zetten...’

‘Om wat te verkrijgen?’

‘Zeg jij het me. Ondernemer, burgemeester, senator, minister. Misschien vergeet ik er nog een paar. Ik veronderstel dat je niet altijd vrienden hebt gemaakt.’

De Vuyst grijpt naar een smeulende sigaar die in de asbak ligt te wachten, en richt zijn blik weer op Robbe.

‘Ik heb geen vijanden, commissaris. En de vijanden die ik had, heb ik een voor een uitgeschakeld. Het zijn vrienden geworden, die mij nu helpen mijn kleindochter te vinden.’

Het gerinkel van zijn gsm weerhoudt Robbe ervan te antwoorden. Schellens wil een stand van zaken en Robbe zet zich even apart. Het geeft hem de tijd om rustig te ademen. Het verleden blijft op de deur kloppen. Ongegeneerd luid.

‘En?’ klinkt het kort door de telefoon.

‘De zoektocht is opgestart. De senator heeft...’

‘Ik had niet anders verwacht.’

‘Moet ik hier blijven... kan er niemand anders...’

‘Mortier, het is jouw zaak. Jij leidt. Houd me op de hoogte.’

Vanaf zijn plekje gluurt Robbe naar De Vuyst. Die zit ondertussen voorovergebogen in een fauteuil en dept de ogen droog. Van de trotse burgemeester en de gedreven senator is geen spoor meer te bekennen. In plaats daarvan zit er nu een grootvader die diep ongerust is over zijn verdwenen kleinkind. Robbe zou de man een

woord van troost moeten bieden en hem verzekeren van een goede afloop. Dat zou hem een betere politieman maken. Dat was althans zijn jongensdroom.

‘En de mama van Maartje? Emily, toch? Waar is zij?’ vraagt Robbe terwijl hij teruggaat naar de senator en zich erbij neerlegt dat hij een slechte politieman is.

‘Emily is boven. De dokter heeft haar iets gegeven. Ze slaapt. Hoop ik. Hier loopt ze in de weg.’

Robbe blijft de senator aankijken totdat deze beseft dat hij zijn stiefdochter moet halen.

Met glazige ogen staat ze voor hem. Ze kan zich met moeite overeind houden. Of dat komt door het kalmeermiddel of door de fikse bel drank die ze zichzelf gegeven heeft, kan Robbe niet hardmaken, maar hij gokt op het tweede. De geur van alcohol begeleidde Emily onmiskenbaar toen ze in de kamer verscheen en enkele ogenblikken lang misprijzend naar Robbe keek tot die zich vol schaamte afwendde. Hij weet waarom ze zo kijkt en voelt zich schuldig. Misschien kan hij door Maartje terug te vinden een deel van zijn schuld inlossen.

‘Dag Emily, ik ben commissaris...’

‘Ik weet wie je bent: Robbe Mortier. Ik ben je niet vergeten.’

Haar stem klinkt precies zoals die van Karlijn, haar moeder. Twintig jaar geleden heeft hij haar voor het laatst gehoord.

Karlijn was tweeëndertig toen hij haar leerde kennen. Emily was zeven, misschien acht. Ze moet nu dus zevenentwintig zijn. Ze is fijner gebouwd en lijkt – maar misschien is dat door de situatie – kwetsbaarder.

‘Heb je haar al gevonden?’ bijt Emily hem toe.

‘Nog niet. De zoektocht is net gestart en we...’

‘Waarom zoek jij niet mee?’

‘We hebben de taken opgesplitst. Iemand van de Nederlandse politie leidt de zoektocht en ik...’

‘Wat wil je weten?’

‘Euh...’

‘Je bent hier om mij te ondervragen. Misschien heb ik haar wel wat aangedaan en haar laten verdwijnen... ik ben toch niet helemaal goed... ik drink... neem pillen, dus...’

‘Emily!’ klinkt het streng en bestraffend. De Vuyst heeft genoeg van haar vertoning en wil een eind maken aan de ondervraging.

‘Je ziet het zelf, commissaris. Daar valt niks mee aan te vangen. Ze kan beter terug...’

Het luide getoeter maakt verder spreken onmogelijk en op het moment dat de senator wil kijken wat er buiten gaande is, komt er een agent de kamer binnenlopen en vraagt De Vuyst hem te volgen.

Zodra haar stiefvader verdwenen is, slaat Emily een vastere toon aan.

‘Ik herinner me je maar al te goed, Mortier. Je zou me hieruit redden. Mij en mama. Kijk waar we staan: mama is dood, mijn dochter is verdwenen en ik heb geen leven. En wie is ons komen redden?’

Robbe voelt de grond onder zijn voeten weggeslagen worden. Emily heeft de deur van het verleden bruusk opengetrokken en de duivels rukken aan hun ketens. Vanaf nu is er geen weg terug. Robbes toekomst ligt achter hem.

‘Het spijt me. Ik kon niet anders.’

‘Je kan altijd anders. Het is maar wat je wil.’

En daarmee is voor Emily het gesprek beëindigd.

‘Ze komen van de loods. Van het feest. Iedereen wil mee helpen zoeken.’

De Vuyst komt opgewonden de kamer binnen en neemt een haal van zijn sigaar. Hij is ergens zichtbaar tevreden over.

‘Degenen die te dronken waren, heb ik naar huis gestuurd, de rest naar Oud Polder. Tientallen auto’s waren het. Een colonne. Mijn kiespubliek vergeet mij niet.’

En op die verkondiging volgt een lach. Het ontschiet hem en hij heeft er meteen spijt van.

‘Hoe staat het hier?’ herschikt hij de situatie in zijn voordeel.

Een vluchtweg is voor De Vuyst snel gevonden. Vluchtwegen en witte konijnen – zijn mouwen zitten er vol van.

‘Emily zou me net vertellen waar de papa van Maartje is’, antwoordt Robbe.

‘Die is er niet’, is De Vuysts snelle repliek.

‘Hij is toch op de hoogte?’ wil Robbe weten.

‘Het is zo dat...’

Emily zet zich wat makkelijker in de bruinleren chesterfield en blikkt naar haar stiefvader, alsof ze toestemming vraagt voordat ze haar verhaal begint.

‘Negen jaar geleden ben ik op Ibiza een jongen tegengekomen. We hebben een waanzinnige feestweek gekend en een maand later bleek uit een zwangerschapstest dat ik onvoorzichtig was geweest. Ik heb niks van me laten horen. Bewust. Dit zou mijn kind worden, van mij alleen. Ik heb er nooit spijt van gehad.’

Robbe laat de verklaring even inzinken, maar oordeelt niet. Hij hoopt alleen maar dat het zijn dochter nooit zal overkomen.

‘Had Maartje een reden om weg te lopen? Had ze ruzie gemaakt? Straf gekregen?’

‘Ze heeft de hele dag op haar kamer gespeeld. Dat doet ze vaak.’

‘Enig idee waar ze naartoe kan zijn? Een vriendinnetje?’

‘Hier in de buurt? Meen je dat nu echt? Zie je waar wij wonen?’

De manier waarop Emily het zegt, klinkt hard en beledigend.

‘Rustig, liefde. De commissaris wil alleen maar helpen.’

De Vuyst heeft zichzelf een stevige borrel ingeschonken, die hij in één teug leegt. Hij houdt het glas op en vraagt Robbe op die manier of hij ook wat wil.

Die schudt het hoofd, hij moet helder blijven. ‘Misschien een koffie?’

‘Komt in orde.’ De senator verdwijnt naar de keuken.

Van buiten komt het geluid van de laatste auto’s die vertrekken. Robbe wil het gesprek met Emily afronden om samen met de an-

deren de polders in te duiken. Het flitst door zijn hoofd dat hij een muts vergeten is. De kou zal niet te harden zijn.

Emily zit met haar blote voeten op de bank en heeft haar armen om haar opgetrokken benen geslagen. Er lopen tranen over haar wangen.

‘Maartje is alles wat ik heb. Ik doe haar veel verdriet, dat weet ik. Maar ik drink alleen maar wanneer ze het niet ziet. Ik had wat lekkers voor haar gemaakt, we hebben tv-gekeken. Ze is naar haar kamer gegaan... en pas dan heb ik wat gedronken... ik werd wakker op de bank... van de kou... de deur stond open... en ik heb Hendrik gebeld...’

Met een elegant gebaar, zoals alleen vrouwen dat kunnen, veegt ze haar tranen weg.

‘Het is mijn schuld. Vind haar terug. Alstublieft, breng haar terug.’

Ze staat op van de bank en loopt zonder omkijken de kamer uit.

Precies op de manier waarop haar moeder het twintig jaar geleden gedaan had. Het was de laatste keer dat Robbe Karlijn levend gezien had.

Het dwingende gerinkel van de gsm haalt hem uit zijn mijmering.

‘Mortier’, zegt hij stuurs.

‘Ester Leeuwen. Haar fietsje is gelokaliseerd.’

‘Niks ondernemen. Ik kom.’

De senator en zijn koffie is hij vergeten. Robbe wordt geacht leiding te geven en enkele ogenblikken later jaagt hij over de donkere polderweg zijn Nederlandse collega's na.

Hendrik neemt de hete, romige koffie weg vanonder de uitdruppende piston en zet de dampende kop op een schoteltje. Voordat hij de koffie naar de commissaris brengt, nipt hij van zijn whisky. Het is de derde sinds hij terug is van het feest. En daar had hij al wat

gedronken. Bier, dat past beter bij de volkse aard van het gebeuren. De whisky zou voor later op de avond geweest zijn, wanneer het gros van de genodigden huiswaarts was gekeerd en hij met de oude krokodillen de balans zou opmaken van het voorbije jaar. Hij kan wel wat hebben. Toen hij nog minister was, werd er flink wat meer afgezopen op de nachtelijke vergaderingen.

Er is die stilzwijgende afspraak onder enkele ingewijden over de partijgrenzen heen: wanneer de deadline voor een akkoord nadert en de onderhandelingen stroef verlopen, laten ze de sterkedrank aanrukken. Dat gebeurt alleen maar bij nacht. Sterkedrank en daglicht zijn een te mijden combinatie. Die mix zorgt steevast voor roddels en geruchten. 'Hij kan niet zonder', sluipt er dan als een giftig gas door de gangen en kantoren. Iedereen raakt bevangen, niemand reageert. Tot de partijvoorzitter toeslaat en de dronkaard zonder veel plichtpleging aan de kant wordt geschoven.

Het had ook Hendrik kunnen overkomen, maar die was slimmer en vermeed problemen. De partijenoren voelen feilloos aan wie van de collega's en hun sherpa's gevoelig is voor de combinatie van stress, slaaptekort en drank. Vooral de groentjes, de nieuwkomers, degenen die voor het eerst aan regeringsonderhandelingen deelnemen, zijn gewillige slachtoffers.

De heren die het spel beheersen, wachten geduldig op het geschikte moment. Ze rekken de vergadering met goedkope argumenten, stellen besluiten uit en masseren ondertussen de rivalen naar het compromis waarin ze zelf aan het langste eind trekken.

Drank geeft bij vermoeidheid de doodsteek en leidt de hand naar de ondertekening van een halfslachtig akkoord. 's Nachts worden er geen goede besluiten genomen, maar slechte compromissen. Hendrik beheerst het spel en respecteert de regels.

Het is bijna drie uur en hij onderdrukt een snik wanneer hij bedenkt dat zijn kleindochter al vijf uur in de kou ronddoolt. Na dit glas gaat hij mee helpen zoeken. De coördinatie van de zoektocht ligt in handen van de politie. Zijn taak zit erop. Hij heeft nooit ge-

twijfeld aan een goede afloop, maar kan niet langer ontkennen dat hij dodelijk ongerust is.

Moet hij zich ergens schuldig over voelen? Is het zijn schuld dat ze...?

‘Waarom?’

Hendrik schrikt op. Cyriel is ongemerkt de keuken binnengekomen en gooit hem de vraag voor de voeten.

‘Waarom wat?’

‘Mortier.’

Cyriel spreekt de naam van de commissaris rustig uit, maar Hendrik hoort de angst die achter de ogenschijnlijke kalmte verborgen ligt.

‘Daar hebben we het over gehad.’

‘Maar je hebt er geen antwoord op gegeven.’

‘Jij wilde dat ik de politie belde.’ Hendrik hoort de irritatie in zijn stem toenemen.

‘Maar Mortier?’

‘Hij staat aan onze kant.’

‘Zeg jij.’

‘Hij wil wat iedereen wil: Maartje terugvinden. En hij kent de streek.’

‘Hij is niet de enige.’

‘Ik heb hem onder controle. Hij doet precies wat ik zeg.’

‘Denk je.’

Voor Hendrik is het de opmerking te veel, en sneller dan Cyriel ooit voor mogelijk kon houden grijpt Hendrik hem krachtig bij de ballen.

‘Auw!’

Cyriel durft zich nauwelijks te bewegen. De pijn is ondraaglijk en straalt uit over zijn hele lijf. Een golf van misselijkheid overspoelt hem.

‘Hendrik, alsjeblieft... laat me... los...’

Ex-minister, senator en burgemeester Hendrik De Vuyst is nu een

nette man. Maar er was een tijd dat hij moest uitkijken voor wat hij zei of deed. Daar leerde hij dat eerst slaan – en slaan om pijn te doen – de kans op overleven vergroot. Nog steeds past hij – wanneer de situatie erom vraagt en verdere dialoog geen uitweg biedt – die verworven kennis toe.

En terwijl hij met zijn rechterhand de druk op Cyriels kloten systematisch opvoert en de man elk moment kan flauwvallen, brengt hij zijn trouwe gezel een simpele levensles bij.

‘Stel mijn besluiten nooit meer ter discussie. Ik leid het hier. Ik en niemand anders!’

Niet bewegen. Stil blijven liggen. Doodstil. Dat is moeilijk maar ik kan dat. Als je dood bent, doet hij niks. Dan ben je vies. Al wat dood is, is vies. En stinkt. Dan blijft hij weg. Het moeilijkste is ademen zonder dat iemand het ziet. Je moet blijven ademen anders ga je echt dood. Ik heb het weleens geprobeerd, mijn adem zo lang inhouden tot ik doodga. Dat is niet gelukt. Ik dacht dat ik stikte. Alsof ik moest overgeven en toen hapte ik naar lucht. Ik hoestte en maakte veel lawaai. Dat mag nu niet gebeuren. Ik adem zachtjes in en uit. Ik denk dat je het niet kan zien. Misschien aan mijn buik. Die gaat op en neer. Maar er ligt een deken op me. Een dik, zwaar deken dat stinkt en kriebelt. Het prikt in mijn hals. Ik zou willen krabben, maar dat gaat niet. Want dan ziet hij dat ik niet dood ben. Ik moet aan iets anders denken, dan vergeet ik de jeuk. Aan iets leuks. Dat helpt. Dat weet ik van mijn mama. Ik mag zeker niet aan mijn mama denken, dan ga ik huilen. En dat kan niet. Want dode mensen huilen niet. Dode mensen doen niks meer. Alleen dood zijn. En stinken.

Ik lig op iets heel hards. Precies een plank. Zeker niet op een bed. Ik zou aan mijn been willen krabben. Mijn vingers... ik kan ze weer bewegen. Ik ga krabben. Ik moet of ik ga gillen. Heel hard. Ik mag niet hard gillen van mijn mama. Of van opa. Maar soms moet je wel. Soms

had ik het beter ook gedaan. Ik kan mijn vingers weer bewegen. Mijn duimen ook. Dom om geen handschoenen te dragen, dat weet ik wel. Maar ik vond ze niet. Mijn jas gelukkig wel. Die mooie groene. Maar die handschoenen... en ik wilde mama niet wakker maken. Dan gaat ze huilen. Mama's mogen niet huilen. En ook niet drinken. Ik moet leren zonder handen fietsen, dan kan ik ze in mijn zakken steken. Zoals Jacob doet, een jongen uit mijn klas. Dan had ik mijn vingers nog wel kunnen bewegen. Nu zaten ze rond mijn stuur geklemd en lieten ze niet meer los. Hij heeft moeten helpen. Dat deed hij wel heel voorzichtig door erop te blazen. Dat was heel lief. En ook dat hij zijn jas uitdeed en over mij heen legde toen hij mij oppakte en me op zijn arm droeg. Mijn fietsje sleepte hij mee in zijn andere hand. Waar zou dat nu zijn? Ik hoop dat het niet stuk is. Dat zou opa niet zo fijn vinden. Het was een cadeau van hem. Ik krijg veel van hem. Alles wat ik wil. En meer. Ook dingen die ik niet wil. Ik moet pipi doen. Dringend. Dat is van de chocolademelk. Die was warm en lekker. Dat was wel heel erg lief van hem. Ik hoor iets. Is hij dat? Misschien kan ik kijken tussen de spleetjes van mijn ogen? Nee, nee, niet doen. Hij is al te dichtbij. Nu moet ik zeker doen alsof ik dood ben. Ik moet echt pipi doen. Denk aan iets leuks. Wat doet hij nu? Hij legt een hand op mijn voorhoofd. Die is warm en hard en ruw. Niet zoals die van opa. Die legt ook altijd een hand op mijn voorhoofd om mij gerust te stellen. Opa's handen zijn zacht maar koud. Altijd. De hele tijd. Ik moet pipi doen. Zou ik het durven vragen? Nee! Dood spelen. Hij kwam aan me voelen of ik dood ben. Stil blijven liggen en... o nee... ik moet... ai... misschien hoort hij de druppels op de grond. Ik kan echt niet stiller. Echt niet. De vloer is van steen. Daarom hoor ik het pletsen. Hé...?

Er galmt plots een lied door de kamer. Eerst klinkt het vreemd en onaangenaam en door de nasale tonen denkt ze onmiddellijk aan Cyriel. Ze hoort duidelijk twee stemmen, terwijl ze zeker weet dat ze alleen is met de oude man. De verwarring duurt maar even. Het tweestemmige gezang brengt rust in haar hoofdje en al snel vergeet

ze haar natte broek en het streepje plas dat van de bank naar de kier onder de deur loopt. In plaats daarvan denkt ze aan haar bedje thuis en ziet ze daar door haar raam duizenden fonkelende sterren aan de hemel staan.

Matthias staat aan de rand van de bank en kijkt naar het meisje dat doet alsof ze slaapt, de ogen strak dichtgeknepen en de deken tot boven haar kin opgetrokken. Met de achterkant van zijn hand voelt hij aan haar voorhoofd. Hij wil weten of ze koortsig is. Ze rilt nog steeds.

Ze hebben de hele tijd nog geen woord gesproken. Dat hoeft ook niet. Ze is veilig.

Hij gaat naar de keuken en zet voor zichzelf een kop thee. Er is niets wat hij nog kan doen. Hij moet wachten tot ze haar komen halen. Dat zal snel gebeuren. Meisjes van acht worden gemist. Zelf zal hij niet gemist worden. En niemand zal een zoektocht voor hem opstarten. En zo hoort het ook, vindt hij. Zijn cirkel is bijna rond. Zijn taak volbracht.

Er is zichtbaar geen moeite gedaan om het fietsje te verstoppen zoals het daar onbedekt tegen de houtstapel ligt. De enkele houtblokken die erop liggen zijn eroverheen gerold toen het tegen de houtstapel aan werd gegooid.

Dat is Robbes conclusie wanneer hij door de nachtkijker de omgeving van de boerderij bespiedt en op aanwijzing van de commandant van het interventieteam het fietsje spot.

‘Wij zijn er klaar voor, commissaris. Je zegt het maar’, spreekt de man op gedempte toon om het drama te illustreren terwijl hij minutieus zijn uitrusting checkt. Zijn tienkoppige team heeft zich verdekt opgesteld op zeker honderd meter van de hoeve waarvan men denkt – en hoopt – dat Maartje er zit. Fluisteren had dus zeker niet gehoeven, maar Robbe vermoedt dat het bij dit soort interven-

ties standaardprocedure is. Persoonlijk zou hij liever gewoon bij de hoeve aankloppen en naar Maartje vragen. Maar zo werkt de procedure duidelijk niet. Schellens heeft het speciale interventieteam gealarmeerd toen hij hoorde van het fietsje. Omdat het om de kleindochter van een gewezen minister gaat, wenst hij geen enkel risico te nemen.

Hij gaat uit van een mogelijk misdrijf, een ontvoering. De senator heeft vijanden in de aanbieding, en openstaande rekeningen bij malafide personen. Bij een slechte afwikkeling van dit drama zou Schellens' carrière weleens afgelopen kunnen zijn.

Robbe schuift het besluit om de actie op te starten nog even voor zich uit. Misschien opent Maartje zo meteen de deur, springt ze op haar fietsje, zwaait even naar het parate interventieteam en rijdt terug op huis aan.

'Commissaris, op jouw teken', hoort Robbe de commandant met enige aandrang zeggen.

Het team is voorzien van een stormram en machinepistolen. Robbe hoopt vurig dat het straks nutteloze attributen blijken.

Hij spiedt nog een laatste keer door zijn nachtkijker. Het weinige licht dat deze maanloze decembernacht hem geeft, wordt door de kijker vijftigduizend keer versterkt, maar wat Robbe ook in het groenige licht ziet, geen achtjarig meisje dat blijgezind de deur opendoet en de agenten inviteert voor een kopje koffie.

'Oké. Doe maar', is het wat onduidelijke order dat hij met enige moeite over de lippen krijgt. Voor de commandant van de eenheid is de zachtaardige aansporing echter voldoende en met een krachtige maar stille 'go' is zijn team vertrokken.

Wat er daarna gebeurt heeft Robbe alleen nog maar in films gezien. Met een aan de perfectie grenzend manoeuvre rukt het team op en overbrugt vrijwel geluidloos de honderd meter die het van de hoeve scheidt. De stormram vernietigt het slot van de deur en een ogenblik later valt het voltallige team de hoeve binnen. Robbe sluit – met getrokken pistool en kogelwerend vest – de rij. In het

huis treft hij – afgezien van een ongeziene rommel – een meisje aan dat in elkaar gedoken op een bed, half verstopt onder een vuil, stinkend deken, luid gillend met opengesperde mond en vingers in haar oren haar aanwezigheid kenbaar maakt. Robbe probeert zijn beste glimlach in de hoop het kind zo gerust te stellen, maar het gillen wordt alleen maar erger en het meisje schuift steeds verder van hem weg.

Een harde slag en veel geschreeuw, zo schrik ik wakker. Ik ben niet bang, ik weet dat ze voor mij komen en ik gil zo luid ik kan zodat ze weten dat ik er ben. De man die me vindt lacht naar me en wil me pakken, ik kruip steeds achteruit. Ik wil niet dat hij mijn natte broek ziet. Maar hij is snel. Hij tilt me op en zet me op zijn arm. Zou hij gevoeld hebben dat ik natte billen heb? De andere agenten lopen de kamers in en uit en schreeuwen tegen elkaar en tegen de oude man. Hij staat in de keuken. Armen in de lucht, voeten in een plas. Thee, denk ik. De scherven van het kopje liggen ernaast. Hij is bang. Hij beeft. Ik zie het aan zijn broekspijpen, die bibberen de hele tijd. Hij zou moeten zingen om rustig te worden. Iedereen zou rustig worden en vaststellen dat er eigenlijk niks aan de hand is.

Zoals hij daar staat, armen in de lucht, vangt hij het licht op dat afwisselend op hem en op de muur valt. Het is vervelend en hij knippert met de ogen maar hij kan er verder niks tegen beginnen. Het stopt wanneer een van de schreeuwende mannen de plafondlamp vastgrijpt en stilhoudt. Nu zie ik hem pas goed. Hij is echt een oude man. Hij is zeker honderd. Hij kijkt naar me en knipoogt. Niemand die het heeft gezien. Hij stelt me gerust en zegt met die knipoog dat dit het spel van de volwassenen is. Die moeten af en toe groots uitpakken om zichzelf en de rest van de wereld ervan te overtuigen dat ze alles onder controle hebben. Of denken alles onder controle te hebben. Anders raken ze in paniek.